

แบบภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดี
ขององค์กรของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจะเขียงเทรา เขต 1

**Leadership Styles of School Administrators Affecting the Organization Citizenship
Behavior of Teachers in Schools under the Chachoengsao Primary Education
Service Area Office 1**

พุฒิพงษ์ เทียงตรง* พรทิพย์ คำชาย และ หนึ่งฤทัย เมฆวาท

Puttipong Thaingtrong*, Pornthip Khamchai and Nuengruthai Mekwathat

สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์ จังหวัดจะเขียงเทรา 24000

Educational Administrator Program, Faculty of Education, Rajabhat Rajanagarindra University, Chachoengsao 24000

*To whom correspondence should be addressed. e-mail: puttipongthaing@gmail.com

Received: 29 October 2020 Revised: 12 November 2020 Accepted: 2 December 2020

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) ระดับแบบภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา 2) ระดับพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กรของครู 3) ความสัมพันธ์ระหว่างแบบภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กรของครู 4) แบบภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กรของครู กลุ่มตัวอย่างได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจะเขียงเทรา เขต 1 ปีการศึกษา 2562 จำนวน 331 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ แบ่งออกเป็น 2 ด้าน แบบภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา มีค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามแบบ เท่ากับ .818 พฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กรของครู มีค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม เท่ากับ .947 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์สหสัมพันธ์สเปียร์มัน และการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ

ผลการวิจัยพบว่า 1) แบบภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจะเขียงเทรา เขต 1 มีค่าเฉลี่ยในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด 2) พฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กรของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจะเขียงเทรา เขต 1 ค่าเฉลี่ยในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด 3) แบบภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษามีความสัมพันธ์กันทางบวกกับพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กรของครู อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ 4) แบบภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาส่งผลต่อพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กรของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจะเขียงเทรา เขต 1 มีอำนาจพยากรณ์ได้ร้อยละ 71.20 โดยแบบภาวะผู้นำที่มีอำนาจพยากรณ์มากที่สุดคือ แบบการกระตุ้นทางปัญญา รองลงมา แบบการสร้างแรงบันดาลใจ แบบการให้รางวัลตามสถานการณ์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 ส่วนแบบการมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 และแบบการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล แบบภาวะผู้นำการบริหารแบบวางเฉย อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

คำสำคัญ : แบบภาวะผู้นำ พฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กร ผู้บริหารสถานศึกษา

Abstract

The purposes of this research were to study 1) levels of leadership style of school administrators; 2) levels of organizational citizenship behavior of teachers 3); relationship between leadership style of school administrators and organizational citizenship behavior of teachers; and

4) leadership style of school administrators affecting organizational citizenship behavior of teachers in schools under the Office of Chachoengsao Primary Education Service Area 1. The samples were 331 school administrators and teachers in schools under the Office of Chachoengsao Primary Education Service Area 1, in the Academic Year 2019. The research instrument was five rating scale questionnaires divided into 2 aspects. In terms of the tool quality, it showed the reliability of questionnaire in aspect of leadership style of school administrators was at .818, and in aspect of organizational citizenship behavior of teachers was at .947. The statistics used for data analysis were percentage, mean, standard deviation (S.D.), Pearson's Product Moment Correlation Coefficient and multiple regression analysis.

The research results were as follows: 1) The level of leadership style of school administrators under the Office of Chachoengsao Primary Education Service Area 1 in overall was at the highest. 2) The level of organizational citizenship behavior of teachers under the Office of Chachoengsao Primary Education Service Area 1 in overall was at the highest. 3) The relationship between leadership style of school administrators and organizational citizenship behavior of teachers was a positive relationship with the statistical significance of .01 and 4) The leadership style of school administrators affecting organizational citizenship behavior of teachers in schools under the Office of Chachoengsao Primary Education Service Area 1 had a predictive power of 71.20%, ranking the predictive power scores from high to low level were as follows: intellectual stimulation, followed by inspiration creation, contingent reward with the statistical significance of .01, idealized influence with the statistical significance of .05. There was no statistically significance difference on individualized consideration and management by exception.

Keywords : Leadership Style, Organization Citizenship Behavior, School Administrators

บทนำ

ปัจจุบันองค์กรต่างๆ เริ่มตระหนักและตื่นตัวกับสิ่งที่ตนเผชิญ ต่างหาวิธีในการรับมือซึ่งในยุคที่มีองค์ความรู้เป็นฐานสำคัญ องค์กรจำนวนมากจึงมีการปรับเปลี่ยนโครงสร้างองค์กรและการพัฒนาองค์กร การทำงานเป็นทีมเน้นความร่วมมือ เพื่อจัดการกับความท้าทายที่เข้มข้นและรุนแรงจากการแข่งขัน ทำให้องค์กรต้องหันมาให้ความสำคัญกับบุคลากรในองค์กรมากขึ้น ซึ่งบุคลากรทางการศึกษา ถือได้ว่าเป็นกลไกที่สำคัญที่สุดที่ต้องพัฒนาคน พัฒนาสังคมให้เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้และสังคมที่ดี [1] ซึ่งการพัฒนาทรัพยากรบุคคลเป็นกระบวนการที่จะเพิ่มพูนความรู้ ทักษะ และประสบการณ์ให้กับบุคลากรในหน่วยงาน ตลอดจนพัฒนาเจตคติผู้ปฏิบัติงานให้เข้าไปในทิศทางบวกต่องานที่ตนปฏิบัติ อันจะส่งผลต่อประสิทธิผลและประสิทธิภาพขององค์กร สำหรับการพัฒนาศักยภาพของบุคลากรในองค์กรทางการศึกษา เพื่อให้ก้าวทันกับการเปลี่ยนแปลงนั้น มีความสำคัญต่อการพัฒนาองค์กรในโรงเรียน โดยการดึงเอาสมรรถนะและความสามารถของบุคลากรที่มีอยู่ในตัวตนออกมาใช้ให้เกิดประโยชน์ อย่างเต็มที่ เพื่อการปฏิบัติงานเพื่อเป้าหมายขององค์กร [2] โดยขึ้นอยู่กับ การแสดงพฤติกรรมของบุคลากร ในการปฏิบัติหน้าที่ภายในองค์กร

พฤติกรรมกรเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กร เป็นพฤติกรรมส่วนบุคคลที่แสดงออกด้วยความสมัครใจ สนับสนุน ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานทั้งหมดขององค์กรและการแสดงออกซึ่งพฤติกรรมด้วยความสมัครใจ โดยไม่ได้ถูกบังคับให้ปฏิบัติ จึงเป็นพฤติกรรมที่บุคคลเลือกปฏิบัติด้วยตนเองเป็นการกระทำที่เกิดขึ้นเองที่จะปฏิบัติงานอย่างเต็มที่และเกินกว่าบทบาทที่ตนรับผิดชอบ โดยพฤติกรรมที่เกิดขึ้นนั้น เป็นพฤติกรรมที่สนับสนุนและก่อให้เกิดประสิทธิผลและประสิทธิภาพ รวมถึงมีประโยชน์อย่างยิ่งต่อองค์กรดังที่ ออร์แกน [3] ได้จำแนกรูปแบบพฤติกรรมพฤติกรรมกรเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กร ออกเป็นรูปแบบพฤติกรรมต่างๆ 5 รูปแบบ ได้แก่ 1) พฤติกรรมให้ความช่วยเหลือ 2) พฤติกรรมการคำนึงถึงผู้อื่น 3) พฤติกรรมความอดทนอดกลั้น 4) พฤติกรรมกรให้ความร่วมมือ และ 5) พฤติกรรมความสำนึกในหน้าที่ เมื่อพิจารณาแบบดังกล่าว จะเห็นได้ว่าพฤติกรรมเหล่านี้แสดงออกซึ่งความเต็มใจและความสมัครใจที่จะสนับสนุนองค์กร เพื่อให้เกิดประสิทธิผลในการปฏิบัติงานทั้งหมดขององค์กร โดยพฤติกรรมกรเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กรที่จะส่งผลต่อประสิทธิผลและประสิทธิภาพขององค์กรให้สูงขึ้นเมื่อทำงานภายใต้แบบภาวะผู้นำ ที่เพิ่มประสิทธิภาพการทำงาน และการเสริมสร้างบรรยากาศที่ดีในการทำงานร่วมกันภายในองค์กร

แบบภาวะผู้นำเป็นวิธีการหรือแนวทางในการกำหนดทิศทางแบบแผนไปสู่การปฏิบัติ สร้างแรงจูงใจแก่ผู้ตาม โดยรูปแบบของการแสดงพฤติกรรมที่ชัดเจน และมีนัยสำคัญต่อผู้ตาม ซึ่งแบบภาวะผู้นำตามแนวคิดของ แบลส [4] ประกอบด้วย ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงและแบบภาวะผู้นำแลกเปลี่ยน ซึ่งสามารถจำแนกแบบภาวะผู้นำออกเป็นองค์ประกอบย่อย 6 แบบ ได้แก่ 1) การมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ 2) การสร้างแรงบันดาลใจ 3) การกระตุ้นทางปัญญา 4) การคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล 5) การให้รางวัลตามสถานการณ์ 6) การบริหารแบบวางเฉย แบบภาวะผู้นำเป็นวิธีการหรือแนวทางในการกำหนดทิศทางแบบแผนไปสู่การปฏิบัติ สร้างแรงจูงใจแก่ผู้ตาม โดยรูปแบบของการแสดงพฤติกรรมที่ชัดเจนของผู้นำ มีนัยสำคัญต่อผู้ตาม[5] แบบภาวะผู้นำที่เหมาะสม สามารถเพิ่มความคาดหวังในความสำเร็จและความพึงพอใจในงานแก่ผู้ใต้บังคับบัญชา เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปด้วยดี ดังนั้น แบบภาวะผู้นำจึงเป็นปัจจัยสำคัญ ที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงต่อพฤติกรรมของบุคคล ให้มีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานเพื่อพัฒนาองค์กร[6]

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจะเขียงเทรา เขต 1 มุ่งหวังจะยกระดับการศึกษาของชาติให้ได้มาตรฐาน จึงกำหนดให้มีการปฏิรูปการศึกษาทั้งระบบ แต่จากการศึกษาปัญหาด้านคุณภาพการศึกษา พบว่าครูบางส่วนแสดงพฤติกรรมที่ไม่สอดคล้องและไม่สนองความต้องการของผู้บริหารเท่าที่ควร เนื่องจากครูไม่เข้าร่วมและไม่มีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาต่างๆ ของโรงเรียน ขาดการพัฒนาตนเอง ครูจึงขาดความทุ่มเทในการปฏิบัติงานหรือก่อให้เกิดพฤติกรรมความไม่พอใจในการปฏิบัติงาน [7] ดังนั้นภายใต้การเปลี่ยนแปลง ผู้นำถือว่าเป็นบุคคลหลักที่จะส่งผลต่อพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กรของครูในโรงเรียน ซึ่งคาดว่าจะประ โยชน์ที่จะช่วยนำพาองค์กรไปสู่ความสำเร็จตามเป้าหมาย

จากปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาเกี่ยวกับแบบภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กรของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจะเขียงเทรา เขต 1 เพื่อนำผลการวิจัยมาใช้ประโยชน์ในการวางแผนและกำหนดนโยบายการบริหารจัดการด้านบุคคล และด้านต่างๆ ของการจัดการศึกษาของสถานศึกษาในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจะเขียงเทรา เขต 1 ให้สูงขึ้นและมีคุณภาพต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับแบบภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจะเขียงเทรา เขต 1
2. เพื่อศึกษาระดับพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กรของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจะเขียงเทรา เขต 1
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างแบบภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กรของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจะเขียงเทราเขต 1
4. เพื่อศึกษาแบบภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กรของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจะเขียงเทราเขต 1

ขอบเขตการวิจัย

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

1.1 แบบภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาตามแนวคิดของ แบลส [4] ที่ได้กำหนดไว้ 2 แบบ คือ แบบภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง และแบบภาวะผู้นำแบบแลกเปลี่ยน ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้จำแนกองค์ประกอบย่อยของแบบภาวะผู้นำทั้ง 2 แบบ ออกเป็นภาวะผู้นำ 6 แบบ คือ (1) แบบการมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ (2) แบบการสร้างแรงบันดาลใจ (3) แบบการกระตุ้นทางปัญญา (4) แบบการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล (5) แบบการให้รางวัลตามสถานการณ์ (6) แบบการบริหารแบบวางเฉย

1.2 พฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีของครู ผู้วิจัยอาศัยแนวคิดของ ออร์แกน [3] ได้จำแนกรูปแบบพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กรออกเป็นรูปแบบ ประกอบด้วยพฤติกรรมด้านต่างๆ 5 ด้าน ดังนี้ (1) พฤติกรรมให้ความช่วยเหลือ (2) พฤติกรรมคำนึงถึงผู้อื่น (3) พฤติกรรมความอดทนอดกลั้น (4) พฤติกรรมการให้ความร่วมมือ (5) พฤติกรรมความสำนึกในหน้าที่

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจะเชิงเทรา เขต 1 ปีการศึกษา 2562 จำนวน 2,230 คน

2.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจะเชิงเทรา เขต 1 จำนวน 331 คน ได้มาโดยการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างจากตาราง เครจซี่และมอร์แกน [8] จำแนกตามอำเภอ 4 อำเภอ คือ อำเภอเมือง อำเภอบ้านโพธิ์ อำเภอบางน้ำเปรี้ยว และอำเภอบางปะกง และใช้วิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multistage Random Sampling) ดังนี้

ขั้นที่ 1 จำแนกประชากรตามอำเภอ

ขั้นที่ 2 กำหนดสัดส่วนของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามอำเภอ โดยใช้การเทียบบัญญัติโดยตรง

ขั้นที่ 3 สุ่มตัวอย่างโรงเรียน โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling) ตามสัดส่วน จำแนกตามอำเภอ

ขั้นที่ 4 สุ่มกลุ่มตัวอย่างครูและผู้บริหาร ด้วยวิธีการจับฉลาก จำแนกตามอำเภอ

อำเภอ	สถานศึกษา	ประชากร			กลุ่มตัวอย่าง		
		ผู้บริหาร	ครู	รวม	ผู้บริหาร	ครู	รวม
เมือง	37	37	728	765	7	106	113
บ้านโพธิ์	25	25	258	283	5	37	42
บางน้ำเปรี้ยว	49	49	652	701	10	95	105
บางปะกง	27	27	454	481	5	66	71
รวม	138	138	2,092	2,230	27	304	331

วิธีดำเนินการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย ผู้วิจัยสร้างขึ้น เป็นแบบสอบถามประกอบด้วย ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่งหน้าที่ในสถานศึกษา และประสบการณ์ในการทำงาน ลักษณะเป็นแบบสอบถามเลือกตอบ (Check list) ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับแบบภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา เป็นแบบประมาณส่วนค่าประมาณ 5 ระดับ ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรมความเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กรของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจะเชิงเทรา เขต 1 เป็นแบบประมาณประมาณค่า 5 ระดับ

วิธีการสร้างเครื่องมือ 1) ศึกษา ทฤษฎี เอกสาร ตำรา แนวคิด และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแบบภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา ที่ส่งผลต่อพฤติกรรมความเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กรของครู 2) กำหนดกรอบแนวคิดในการสร้างแบบสอบถามโดยให้ครอบคลุมเนื้อหา 3) สร้างแบบสอบถามฉบับร่าง เป็นการสร้างแบบสอบถามชนิดประมาณส่วนค่า (Rating Scale) 5 ระดับ 4) นำแบบสอบถามที่สร้างเสร็จ นำเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อตรวจสอบแนะนำปรับปรุงแก้ไข

การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ 1) นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้ว เสนอคณะกรรมการ ผู้ทรงคุณวุฒิ พิจารณา ตรวจสอบค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ตลอดจนความชัดเจนของเนื้อหาและความเหมาะสมในการใช้ภาษา โดยใช้เทคนิค IOC (Index of Item Objective Congruence) 2) นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้ว ไปทดลองใช้ (Try-Out) กับคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจะเชิงเทรา เขต 2 จำนวน 30 คน 3) วิเคราะห์ความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม โดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตัวแปรต้นภาวะ

ผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา มีค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามแบบ เท่ากับ .818 ตัวแปรตามพฤติกรรมกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กรของครู มีค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม เท่ากับ .947 4) ปรับปรุงแก้ไขและจัดพิมพ์แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ เพื่อเก็บข้อมูลต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล 1) บันทึกเสนอให้บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนครินทร์ ออกหนังสือขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม ถึง ผู้อำนวยการ โรงเรียนในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจะเขียงเทรา เขต 1 ทั้ง 138 แห่ง เพื่อขออนุญาตเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่กำหนดไว้ 2) นำหนังสือเสนอต่อผู้อำนวยการ โรงเรียนในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจะเขียงเทรา เขต 1 ทั้ง 138 แห่ง เพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบ แล้วนำหนังสือที่ผ่านการพิจารณาแล้วเสนอต่อกลุ่มตัวอย่าง เพื่ออำนวยความสะดวกในการเก็บข้อมูลต่อไป 3) ส่งแบบสอบถามให้กลุ่มตัวอย่าง 4) รวบรวมแบบสอบถาม 5) ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามแล้วดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลตามขั้นตอนของการวิจัยต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล 1) วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม สถิติที่ใช้ คือ ค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage) 2) วิเคราะห์บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษากับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สถิติที่ใช้ คือ ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) 3) วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษากับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สถิติที่ใช้คือ การหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient) 4) การวิเคราะห์บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจะเขียงเทรา เขต 1 โดยการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) ด้วยวิธีการนำตัวแปรทั้งหมดเข้าสมการ (Enter method)

ผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์ระดับแบบภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจะเขียงเทรา เขต 1 ปรากฏผลดังตาราง 1

ตาราง 1 แบบภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา

แบบภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา	n = 331			
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	อันดับ
1. แบบภาวะผู้นำการมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์	4.70	0.43	มากที่สุด	2
2. แบบภาวะผู้นำการกระตุ้นทางปัญญา	4.70	0.41	มากที่สุด	1
3. แบบภาวะผู้นำการสร้างแรงบันดาลใจ	4.66	0.42	มากที่สุด	4
4. แบบภาวะผู้นำการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล	4.69	0.44	มากที่สุด	3
5. แบบภาวะผู้นำการให้รางวัลตามสถานการณ์	4.29	0.42	มาก	6
6. แบบภาวะผู้นำการบริหารแบบวางเฉย	4.54	0.48	มากที่สุด	5
เฉลี่ยรวม	4.60	0.38	มากที่สุด	

จากตาราง 1 พบว่า แบบภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจะเขียงเทรา เขต 1 มีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ แบบการกระตุ้นทางปัญญา แบบการมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ แบบการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล แบบการสร้างแรงบันดาลใจ และแบบการบริหารแบบวางเฉย ส่วนแบบภาวะผู้นำที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในลำดับสุดท้าย ได้แก่ แบบการให้รางวัลตามสถานการณ์

2. ผลการวิเคราะห์เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจะเชิงเทรา เขต 1

ตาราง 2 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กรของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยองจะเชิงเทรา เขต 1 โดยภาพรวมและรายด้าน

พฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กรของครูในสถานศึกษา	n = 331			
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	อันดับ
1. พฤติกรรมให้ความช่วยเหลือ	4.71	0.45	มากที่สุด	4
2. พฤติกรรมการคำนึงถึงผู้อื่น	4.73	0.39	มากที่สุด	2
3. พฤติกรรมความอดทนอดกลั้น	4.73	0.43	มากที่สุด	3
4. พฤติกรรมการให้ความร่วมมือ	4.65	0.42	มากที่สุด	5
5. พฤติกรรมความสำนึกในหน้าที่	4.76	0.38	มากที่สุด	1
เฉลี่ยรวม	4.72	0.37	มากที่สุด	

จากตาราง 2 พบว่า พฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กรของครูในสถานศึกษา มีค่าเฉลี่ยโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุด เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ พฤติกรรมความสำนึกในหน้าที่ พฤติกรรมการคำนึงถึงผู้อื่น พฤติกรรมความอดทนอดกลั้น พฤติกรรมให้ความช่วยเหลือ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยเป็นลำดับสุดท้ายได้แก่ พฤติกรรมการให้ความร่วมมือ

3. ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างแบบภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาและพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กรของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยองจะเชิงเทรา เขต 1

ตาราง 3 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของแบบภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กรของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยองจะเชิงเทรา เขต 1

ตัวแปร	X ₁	X ₂	X ₃	X ₄	X ₅	X ₆	X	Y
X ₁	1							
X ₂	.873**	1						
X ₃	.868**	.854**	1					
X ₄	.845**	.815**	.926**	1				
X ₅	.736**	.780**	.787**	.495**	1			
X ₆	.493**	.437**	.457**	.805**	.487**	1		
X	.919**	.908**	.939**	.936**	.885**	.643**	1	
Y	.790**	.788**	.816**	.778**	.478**	.667**	.824**	1

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 3 พบว่า แบบภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กรของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยองจะเชิงเทรา เขต 1 มีความสัมพันธ์กันในทางบวกในระดับมากที่สุด ($r_{xy}=.824$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กรของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยองจะเชิงเทรา เขต 1 รายด้าน พบว่า มีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับมากที่สุด มากและปานกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.1 โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย คือ แบบภาวะผู้นำการสร้างแรงบันดาลใจ ($r_{x3y}=.816$) รองลงมา คือ แบบภาวะผู้นำการมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ ($r_{x1y}=.790$) แบบภาวะผู้นำการกระตุ้นทางปัญญา

($rx2y=.788$) แบบภาวะผู้นำการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล ($rx4y=.778$) แบบภาวะผู้นำการบริหารแบบวางเฉย ($rx6y=.667$) และแบบภาวะผู้นำการให้รางวัลตามสถานการณ์ ($rx5y=.478$)

4. ผลการวิเคราะห์พหุคูณถดถอยแบบภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กรของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาละโวทัย เขต 1

ตาราง 4 ผลการวิเคราะห์พหุคูณถดถอยแบบภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กรของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาละโวทัย เขต 1

ตัวแปรที่ใช้พยากรณ์	พฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กรของครู				
	b	S.E.b	β	t	Sig
(Constant)	.906	.145		6.236	.000
แบบการมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ (X_1)	.142	.063	.164	2.271*	.024
แบบการกระตุ้นทางปัญญา (X_2)	.246	.064	.269	3.838**	.000
แบบการสร้างแรงบันดาลใจ (X_3)	.349	.080	.396	4.346**	.000
แบบการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล (X_4)	.056	.071	.067	.785	.433
แบบการให้รางวัลตามสถานการณ์ (X_5)	.043	.031	.095	2.683**	.008
แบบการบริหารแบบวางเฉย (X_6)	-.058	.042	-.076	-1.379	.169

ค่าคงที่ (a) = .906

$R = .744$, $R^2 = .712$, adjusted $R^2 = .706$ S.E.b= .20298

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 4 พบว่า แบบภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาส่งผลต่อพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กรของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาละโวทัย เขต 1 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ .744 ส่วนค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ (R^2) เท่ากับ .712 หมายถึง ตัวพยากรณ์ทุกตัวร่วมกันพยากรณ์พฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กรของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาละโวทัย เขต 1 และมีอำนาจพยากรณ์ได้ร้อยละ 71.20 โดยมีความคลาดเคลื่อนมาตรฐานในการพยากรณ์เท่ากับ .20298

เมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของตัวพยากรณ์ในรูปแบบคะแนนมาตรฐาน พบว่า ตัวพยากรณ์ที่มีอำนาจพยากรณ์มากที่สุด คือ แบบภาวะผู้นำการสร้างแรงบันดาลใจ (X_3) รองลงมา ได้แก่ แบบภาวะผู้นำการกระตุ้นทางปัญญา (X_2) แบบภาวะผู้นำการให้รางวัลตามสถานการณ์ (X_5) แบบภาวะผู้นำการมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ (X_1) แบบภาวะผู้นำการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล (X_4) และแบบภาวะผู้นำการบริหารแบบวางเฉย (X_6)

สมการพยากรณ์ พฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กรของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาละโวทัย เขต 1 เมื่อนำตัวแปรทุกตัวเข้าสมการ ซึ่งได้รูปแบบการวิเคราะห์ แสดงค่าสมการพยากรณ์ได้ดังนี้

สมการถดถอยพหุคูณในรูปแบบคะแนนดิบ

$$Y' = .906 + .142X_1 + .246X_2 + .349X_3 + .056X_4 + .043X_5 - .058X_6$$

สมการถดถอยพหุคูณในรูปแบบคะแนนมาตรฐาน

$$Z'y = .164x_1 + .269x_2 + .396x_3 + .067x_4 + .095x_5 - .076x_6$$

อภิปรายผล

จากการศึกษาวิจัยเรื่องแบบภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กรของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจะเขียงเทรา เขต 1 มีประเด็นที่น่าสนใจนำมาอภิปรายดังนี้

1. จากการศึกษาในระดับแบบภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจะเขียงเทรา เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า มีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด สอดคล้องกับ ชง ซื่อาง ฮง และคณะ[9] พระพานัด มิ่งมา [10] อรุญา มหาสุวรรณ [11] สุภาณี ราษฎร์ [12] ทั้งนี้เนื่องจากแบบภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา มีความสำคัญต่อการพัฒนาองค์กร และส่งผลกระทบต่อความมุ่งมั่นและความพึงพอใจในการทำงานของผู้ร่วมงาน ดังนั้น จากเหตุผลดังกล่าว จึงส่งผลให้ระดับแบบภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจะเขียงเทรา เขต 1 มีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

2. จากการศึกษาในระดับพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กรของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจะเขียงเทรา เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า มีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด สอดคล้องกับ ออร์แกน [3] แม็ตเคนซี พอดชาคอฟ และ อาเฮียมี [13] สายฝน กล้าเดินดง [14] ทั้งนี้เนื่องจากการแสดงพฤติกรรมที่กระทำนอกเหนือความรับผิดชอบในหน้าที่ด้วยความเต็มใจของครูเป็นพฤติกรรมที่ช่วยขับเคลื่อนองค์กร เป็นสิ่งที่จำเป็นต่อการทำงาน ส่งเสริมให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลของสถานศึกษา ดังนั้น จากเหตุผลดังกล่าวจึงส่งผลให้ระดับพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กรของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจะเขียงเทรา เขต 1 มีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

3. จากการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างแบบภาวะกับพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กรของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจะเขียงเทรา เขต 1 มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งมีความสัมพันธ์ไปในทิศทางเดียวกัน และมีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับมากที่สุด โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ เท่ากับ .824 เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ สอดคล้องกับแนวคิดของ Chung-Hsiung Hung [9] พระพานัด มิ่งมา [10] พิชา สุภเสถียร [15] เกริกเกียรติ ต่อกิจไพบูลย์ [16] ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก พฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กรของครูมีสูงที่สุดเมื่อทำงานภายใต้ภาวะผู้นำที่ดีจากเหตุผลดังกล่าว จึงส่งผลให้ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำกับพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กรของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจะเขียงเทรา เขต 1 มีความสัมพันธ์ทางบวกไปในทิศทางเดียวกัน ระดับมากที่สุด

4. จากการศึกษาแบบภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กรของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจะเขียงเทราเขต 1 พบว่า แบบภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาส่งผลต่อพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กรของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจะเขียงเทรา เขต 1 เป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยสอดคล้องกับงานวิจัยของ รุจิรัตน์ นาละรัมย์ [17] วรารณ ชื่นพินิจสกุล [18] พิชา รัตนดิถ ภูเก็ด [19] ทั้งนี้เนื่องจากการแสดงพฤติกรรมที่กระทำนอกเหนือความรับผิดชอบในหน้าที่ด้วยความเต็มใจของครูเป็นพฤติกรรมที่ช่วยขับเคลื่อนองค์กร เป็นสิ่งที่จำเป็นต่อการทำงาน ส่งเสริมให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลของสถานศึกษา

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย

1. ควรศึกษาแนวทางการส่งเสริมแบบภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจะเขียงเทรา เขต 1

2. ควรศึกษาแนวทางการส่งเสริมภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กร

3. ควรมีการศึกษาแบบภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาและพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กรของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจะเขียงเทรา เขต 1 ในเชิงคุณภาพ

เอกสารอ้างอิง

- [1] สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. คู่มือผู้บริหารสถานศึกษา [อินเทอร์เน็ต]. 2562 [เข้าถึงเมื่อ 29 มีนาคม พ.ศ. 2561]. เข้าถึงได้จาก: <https://www.kroobannok.com/84041>.
- [2] ชวนคิด มะเสนาะ. การพัฒนาทรัพยากรบุคคลทางการศึกษาในทศวรรษหน้า. วารสารบริหารการศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี 2559,16:1.
- [3] Organ DW. Organizational Citizenship Behavior: The Good Solider Syndrome. Lexington MA: Lexington Books; 1988.
- [4] Bass, B. M. Leadership and performance beyond expectation. New York: Free Press; 1985.
- [5] Newstrom, J.W., Davis, K. (1993). Organizational Behavior: Human Behavior at Work. New York: McGraw-Hill.
- [6] ณัฐพร แอบไชสง. (2558). การรับรู้ภาวะผู้นำแบบเปลี่ยนแปลง ความพึงพอใจในงาน และพฤติกรรมความเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กร : กรณีศึกษา พนักงาน โรงแรมแห่งหนึ่งในเขตกรุงเทพมหานคร [วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต]. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์; 2540.
- [7] สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาละโวทัยเขต 1. แผนปฏิบัติงานปี 2559. ละโวทัย: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาละโวทัยเขต 1; 2561.
- [8] Krejcie, R. V. & Morgan, D. W. Determining Sample Size for Research Activities. Educational and Psychological Measurement; 1970.
- [9] Chung-Hsiung Hung, et al. Applying Structural Equation Model to Study of the Relationship Model among leadership style, satisfaction, Organization commitment and Performance in hospital industry. IEEE; 2009.
- [10] พระพนัด มิ่งมา. การศึกษาภาวะผู้นำแบบเปลี่ยนแปลงสภาพ ของผู้บริหาร โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ 6 [วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต]. อุดรดิตต์ : มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตต์; 2550.
- [11] อรุษา มหาสุวรรณ. ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานตามมาตรฐานวิชาชีพครูของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาละโวทัยเขต 1 [วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต]. ละโวทัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏราชรินทร์; 2559.
- [12] สุภาณี รำทะแย. ภาวะผู้นำของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการดำเนินงานตามมาตรฐานการประกันคุณภาพการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานของสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครบุรี เขต 2.วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี 2559;6(2):74-81.
- [13] Mac Kenzie, S. B., Podsakoff, P. M., & Ahearne, M. Some possible antecedents and consequences of in-role and extra-role salesperson performance. Journal of Marketing 1998;62:87-98.
- [14] สายฝน กล้าเดินคง. การส่งเสริมพฤติกรรมความเป็นสมาชิกที่ดีต่อองค์กรเพื่อการพัฒนาไปสู่ ประสิทธิภาพในการทำงานที่ยั่งยืนของบุคลากรเจนเอชในเขตกรุงเทพมหานคร. วารสารศรีปทุมปริทัศน์ ฉบับมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ 2552;9:37-41.
- [15] พิชชา ศุภเสถียร. ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำกับพฤติกรรมความเป็นสมาชิกที่ดีของพนักงานในองค์กร : กรณีศึกษาริษัทไฟร์เทคเอ็นจิเนียริงจำกัด และกลุ่มบริษัทในเครือ [วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต] กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีปทุม; 2555.
- [16] เกริกเกียรติ ต่อกิจไพบูลย์. ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง ความพึงพอใจ ในงานกับ พฤติกรรมความเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กร โดยมีทุนทางจิตวิทยาเป็นตัวกลาง เป็นตัวแปรกำกับ [วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต].ปทุมธานี: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์; 2558;
- [17] รุจิรัตน์ นาคะรัมย์ะ. ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารที่ส่งผลต่อความเป็นครูมืออาชีพตามมาตรฐานวิชาชีพครูของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 2 [วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต]. นครปฐม: มหาวิทยาลัยศิลปากร;2554.
- [18] วรวรรณ ชื่นพินิจสกุล. ภาวะผู้นำและรูปแบบบรรยากาศองค์กรที่ส่งผลกระทบต่อลักษณะวัฒนธรรมองค์กร ขององค์กรในเขตกรุงเทพมหานคร [วิทยานิพนธ์ปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต]. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ; 2555.
- [19] พิชาช รัตนดิกล ภูเก็ต. ภาวะผู้นำและแนวทางเชิงปฏิบัติสำหรับผู้บริหารส่วนท้องถิ่น ภายใต้บริบทแห่งการเปลี่ยนแปลง. วารสารการพัฒนาท้องถิ่น 2550;2:121-148.